

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 12.09.1986, sp. zn. 6 Tr 45/86, ECLI:CZ:NS:1986:6.TR.45.1986.1

Číslo: 39/1988

Právní věta: Sprostředkovanie v zmysle ustanovenia § 117 odst. 1 alinea 2 Tr. zák. možno uskutočniť viacerými formami konania, a to od počiatočného až po konečné štádium špekulačnej činnosti, napr. takým spôsobom, že sprostredkovateľ vyhľadá pre špekulanta kupujúceho, t.j. osobu, ktorá kúpi od špekulanta vec, ktorá je predmetom špekulácie.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 12.09.1986

Spisová značka: 6 Tr 45/86

Číslo rozhodnutí: 39

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Spekulace

Předpisy: 140/1961 Sb. § 117

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 39/II

II. Sprostředkovanie v zmysle ustanovenia § 117 odst. 1 alinea 2 Tr. zák. možno uskutočniť viacerými formami konania, a to od počiatočného až po konečné štádium špekulačnej činnosti, napr. takým spôsobom, že sprostredkovateľ vyhľadá pre špekulanta kupujúceho, t. j. osobu, ktorá kúpi od špekulanta vec, ktorá je predmetom špekulácie.

II.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 12. 9. 1986 sp. zn. [6 Tr 45/86](#).)

K stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ČSR Nejvyšší soud ČSR zrušil rozsudek okresního soudu v Gottwaldově z 15. dubna 1986 sp. zn. 4 T 8/86 a tomuto soudu přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Pravomocným rozsudkem okresního soudu v Gottwaldově z 15. dubna 1986 sp. zn. 4 T 8/86 byl obviněný J. M. uznán vinným trestným činem spekulace podle § 117 odst. 1 alinea 1, 2 tr. zák. a

odsouzen podle § 117 odst. 1 tr. zák. k trestu odnětí svobody na dvacet měsíců, k jehož výkonu byl podle § 39a odst. 2 písm. a) tr. zák. zařazen do první nápravně výchovné skupiny. Podle § 53 odst. 1 tr. zák. byl obviněnému uložen peněžitý trest ve výměře 10 000,- Kčs a podle § 54 odst. 3 tr. zák. byl stanoven pro případ, že by výkon tohoto trestu mohl být zmařen, náhradní trest odnětí svobody na čtyři měsíce.

Generální prokurátor ČSR podal proti tomuto rozsudku okresního soudu v Gottwaldově ve lhůtě uvedené v § 272 tr. ř. v neprospěch obviněného J. M. stížnost pro porušení zákona. Uvádí v ní, že výrok o vině je v napadeném rozsudku vadný proto, že skutková zjištění, z nichž okresní soud vycházel, se neopírají o řádné objasnění věci a správné zhodnocení všech rozhodných skutečností. Stížnost pro porušení zákona dále vytýká okresnímu soudu nesprávný postup při stanovení zisku, jehož obviněný dosáhl trestnou činností. Uvádí k tomu, že propočet okresního soudu, že obviněný vynaložil v rozhodné době na ustájení, přepravu koní apod. právě částku 37 423,- Kčs, je nepřezkoumatelný a zjištění soudu o výši spekulativního zisku v částce nejméně 3077,- Kčs není správné, neboť se neopírá o skutečnosti, které by měly oporu ve výsledcích provedené dokazování. Podle stížnosti pro porušení zákona při spekulaci s koňmi přichází v úvahu zahrnout do nákladů, které obviněný vynaložil a které je třeba odečíst od rozdílu mezi kupní cenou koně a cenou, za kterou byl kůň dále prodán, náklady na krmivo a stelivo včetně některých vedlejších nákladů. K tomuto účelu měl soud opatřit nové odborné vyjádření od Výzkumné stanice pro chov koní Slatiňany, které by důsledně vycházelo při stanovení nákladů na družení koní z řádně zjištěného počtu dnů, po které obviněný koně přechovával. Zároveň bylo třeba zjistit, které z uvedených koní obviněný používal k potažním pracím, neboť v takovém případě výnosy z potažních prací uhradí náklady spojené s ošetřováním a kmením koně.

Generální prokurátor ČSR proto navrhl, aby Nejvyšší soud ČSR vyslovil vytykané porušení zákona, aby zrušil napadený rozsudek okresního soudu v Gottwaldově a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. správnost všech výroků napadeného rozhodnutí, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Podle zjištění okresního soudu obviněný spáchal trestný čin spekulace podle § 117 odst. 1 al. 1, 2 tr. zák. tak, že v Rakové, Smižanech, Pravčicích a jinde v době od roku 1979 do poloviny roku 1983 zakoupil od soukromníků i od socialistických organizací postupně nejméně 32 koní za částku 921 100,- Kčs s úmyslem, že koně bude dál se ziskem prodávat, což také provedl a koně prodal různým zájemcům za částku 962 600,- Kčs. Mimo to zprostředkoval prodej dalších 7 koní v hodnotě 244 000,- Kčs, které byly prodány za částku nejméně o 15 000,- Kčs vyšší, a tak získal po odpočtu nákladů a ztrát pro svoji potřebu částku nejméně 3077,- Kčs.

Tato skutková zjištění okresního soudu nejsou úplná a správná, protože nevycházejí z řádného objasnění a správného zhodnocení všech rozhodných okolností.

Trestný čin spekulace podle § 117 odst. 1 alinea 1 tr. zák. předpokládá, že pachatel si opatří nebo přechovává předměty potřeby ve větším rozsahu nebo předmět větší hodnoty v úmyslu je se ziskem prodat nebo směniti anebo získati jinou výhodu. V daném případě byli předmětem spekulace koně. Rozhodující proto je, aby po subjektivní stránce bylo obviněnému prokázáno, že u něj šlo o opatření koní v úmyslu je se ziskem prokázáno, že u něj šlo o opatření koní v úmyslu je se ziskem prodat, směniti nebo získati jinou výhodu; přitom není třeba, aby obviněný dosáhl zisku (srov. č. 11/1976 sb. rozh. tr.). Výše zisku je rozhodná zejména pro posouzení spekulativního jednání podle kvalifikované skutkové podstaty trestného činu spekulace podle § 117 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zák., která předpokládá, že obviněný získal činem uvedeným v § 117 odst. 1 tr. zák. značný prospěch. Z toho vyplývá, že okresní soud měl z hlediska subjektivní stránky u obviněného zjišťovat v každém

jednotlivém případě, kdy si opatřil koně koupí nebo směnou, z jaké pohnutky a v jakém úmyslu obviněný koně koupil, popř. směnil. Okresní soud dovedl paušálně spekulativní úmysl obviněného u všech nejméně 32 koní, které obviněný v rozhodné době koupil, popř. směnil (okresní soud nepřesně uvádí v popisu skutku ve výroku rozsudku, že obviněný uvedené koně koupil, ačkoliv některé z nich směnil) jen z toho, že obviněný držel jednotlivé koně v průměru po dobu dva až tři měsíce a že současně držel více koní. Okresní soud přitom nepřihlédl k tomu, že obviněný v řadě případů prodal koně za stejnou cenu, za kterou ho nabyt, přičemž ho ještě po určitou dobu choval. Z toho se naznačuje, že v takovém případě obviněný prodal koně se ztrátou, pokud ho nepoužíval k potažním pracím. Za tohoto stavu zůstalo nevysvětleno, proč obviněný v takových případech koně opakovaně kupoval, popř. v několika případech provedl jejich směnu. To mělo vést okresní soud k pečlivému objasnění subjektivní stránky trestného činu spekulace podle § 117 tr. zák., zda obviněný i v těchto případech si opatřil koně ve spekulativním úmyslu; stejně pečlivě měl okresní soud zkoumat spekulativní úmysl obviněného i v případech, kdy obviněný v rozhodné době koně jen směnil. Tento nedostatek měl okresní soud odstranit podrobným výslechem obviněného k tomu, proč každého jednotlivého koně koupil nebo směnil, z jaké pohnutky se k tomu rozhodl a jaký cíl tím sledoval, tzn. zda si koně opatřil koupí nebo směnou v úmyslu ho se ziskem prodat nebo směnit anebo získat jinou výhodu. Podle výsledku tohoto dokazování, měl pak okresní soud provést i další důkazy, jejichž provedení by se ukázalo potřebné na základě výpovědi obviněného. Teprve na tomto úplném důkazním podkladě mohl okresní soud odpovědně posoudit, zda do spekulativní činnosti obviněného je třeba zahrnout i další koně vedle koní, u nichž byl zjištěn rozdíl mezi jejich nákupní a prodejní cenou ve prospěch obviněného.

Stejným způsobem měl okresní soud pečlivě zjišťovat subjektivní stránku trestného činu i v případech, kdy obviněný podle okresního soudu zprostředkoval spekulativní činnost jiné osobě, např. zprostředkoval tomu, kdo si koně sám opatřil ve spekulativním úmyslu, jeho spekulativní prodej. Obviněnému bylo třeba prokázat, že jako zprostředkovatel takovou formou umožňovat spekulantu koně se ziskem prodat nebo směnit anebo získat jinou výhodu. Nejvyšší soud ČR k tomu uvádí, že „zprostředkování“ ve smyslu ustanovení § 117 odst. 1 alinea 2 tr. zák. je možno uskutečnit více formami jednání od počátečního až po konečné stadium spekulativní činnosti, např. tak, že zprostředkovatel vyhledá pro spekulanta kupujícího, tj. osobu, která koupí od spekulanta věc, která je předmětem spekulace. Okresní soud věc z těchto hledisek nezkoumal a napadený rozsudek je v této části nepřezkoumatelný.

Okresní soud měl dále zjistit u každého jednotlivého případu, kdy si obviněný opatřil koně ve spekulativním úmyslu a ke spekulativnímu účelu, tj. kdy a za jakou cenu koně koupil, popř. směnil, dále kdy a za jakou cenu ho prodal, popř. za jakou hodnotu ho směnil. Bylo třeba plně využít i důkazy prvotními doklady, zejména příjmovými a výdajovými pokladními doklady, dodacími listy, příjemkami, výplatními listinami, popř. jinými listinami organizací, od nichž obviněný v rozhodné době koně koupil nebo jim koně prodal. Řádné zjištění těchto skutečností u koní, u nichž okresní soud dovedl, že si je obviněný opatřil ke spekulaci, bylo důležité pro správné stanovení nákladů, které obviněný vynaložil na ošetřování koní při jejich přechodném držení. Jde o náklady, které při zjišťování výše spekulativního zisku je totiž nutno odečíst od rozdílu mezi částkou, kterou obviněný vynaložil na opatření si koní ke spekulaci, a částkou, za kterou je při uskutečnění této činnosti prodal. Při zjišťování rozsahu těchto nákladů měl okresní soud provést v hlavním líčení důkaz přečtením Zásad objektivizace nákladů na držení koní přechodnými majiteli, vydaných generálním ředitelstvím státních plemenářských podniků Výzkumnou stanicí pro chov koní Slatiňany (dále jen Zásady). Tvorba vlastních nákladů na držení koní přechodnými majiteli vychází v těchto Zásadách z odborného odhadu podloženého údaji ze zemského chovu koní, a proto Zásady vypracované pro účely trestního řízení mají charakter posudku ústavu ve smyslu § 110 odst. 1 tr. ř. Podle nich do celkových započítatelných nákladů patří vedle nákladů na krmivo a stelivo (náklady „krmivové“) také náklady „pracovní“ a „ostatní“ diferencované podle toho, zda jde o přechodné držení koní dospělých

nebo hříbat v zimním nebo letním období. Z tohoto důkazu měl okresní soud vycházet při stanovení nákladů, které obviněný vynaložil na ošetřování každého jednotlivého koně zahrnutého do spekulace při jeho přechodném držení. Pokud okresní soud zjistil v napadeném rozsudku, že náklady obviněného „na ustájení, přepravu apod.“ koní činily 37 423,- Kčs, není tento skutkový závěr přezkoumatelný. Okresní soud tu odkazuje na propočet, aniž uvádí, jak dospěl k této částce s přihlédnutím k přechodnému držení jednotlivých koní obviněným.

Okresní soud měl také zjistit u dospělých koní, které z nich, třebaže při jejich přechodném držení, obviněný využíval k potažním pracím pro sebe, popř. jiného občana, neboť náklady na držení dospělého koně jsou v takovém případě uhrazeny z potažní práce. Obviněný např. přiznal, že používal k potažním pracím při obdělávání svého záhumenku a také záhumenku některých svých známých dva koně, které po jejich koupi prodal JRD Jasenice. Podle zprávy MNV Zádveřice - Raková z 9. prosince 1985 obviněný měl v období let 1979 až 1983 záhumenkové hospodářství a podle potřeby používal koně k obdělávání záhumenku; rovněž nepravdělně obdělával záhumenky i některým občanům nebo jim k obdělání záhumenku, popř. zahrady koně zapůjčil. Za tohoto stavu dokazování obviněný měl být vyslechnut i k používání dalších koní k potažním pracím a podle potřeby bylo pak nutno prověřit jeho výpověď vyžádáním doplňující zprávy od místního národního výboru podle místa jeho bydliště.

Při zjišťování výše spekulčního zisku měl okresní soud na podkladě náležitého objasnění všech uvedených okolností zhodnotit celou spekulční činnost obviněného s koňmi v rozhodné době, tedy nejen dílčí skutky (útoky), při nichž vznikl rozdíl mezi nákupní a prodejní cenou ve prospěch obviněného.